

Parkok új feladatokkal

A kertépítő szakma számos fontos kérdését érintette a Magyar Kertépítő Vállalkozók Országos Szövetségének (MAKEOSZ) háromnapos egerszalóki találkozója. Az előadásokat követően a kertépítő kollégák a munkájuk során szerzett tapasztalatokat is megvitathatták. A színvonalas szakmai találkozó újabb lépés volt a minőségi magyar kertkultúráért tevékenykedők összefogásában.

▲ Extenzív zöldtető - Infopark Budapest

▲ Skate park Helsinkiben

Az „új egyszerűség” elképzelést mutatja a berlini Tilla Durieux Park

Dr. Balogh Péter István okleveles táj- és kertépítész mérnök, az S73 Kft. vezető tervezője szerint a közterek, mint ízlésformáló, véleményalkotó beruházások már a korábbi évszázadokban is mintaként szolgáltak a magánkertek számára. Ez ma is így van. Bár manapság a bevásárlóközpontok, a „pseudoparkok” lettek a közparkok konkurenciái.

Hazánkban eltűnőben van a közparkok hagyományos szerepe, az emberek már nem pihenőhelyként használják őket. Ez elsősorban abból ered, hogy a rongálások, az önkormányzati fenntartási gondok és a hajléktalan probléma miatt nem kielégítő az állapotuk. A nagy közparkok mellett egyedül a kisebb köztertek érdemelnek említést, ami az idősebb korosztály és a játszótérek miatt a gyerekeknek fontos. Hazánkban a városfejlődés gyökeres átalakuláson megy keresztül. A városokból, de különösen a fővárosból sokan családi házas övezetbe költöznek, növekszik a saját kertek szerepe.

Balogh Péter szerint nincs közmegegyezés, hogy milyen legyenek a parkok. Az árversenyek, a közbeszerzési pályázatok során nagy a mérnöki befolyás, ez pedig gyengíti a zöldfelületek ügyét. Emellett a civil lakosság jó szándékú beleszólása és a politika befolyása miatt gyakran nem szakmai alapú döntések születnek. A lakóközösség véleménye ugyanakkor fontos, hisz ők élnek ott. Jelenleg még mindig a 1976-ban hozott miniszteri rendelet szabályozza a parkok helyzetét.

A közparkokban is jelenjen meg a környezettudatosság szemlélete.

A parkokat dinamikus terekre kell tenni. Legyenek szórakozó helyek, de ehhez fontos lenne úgy üzemeltetni őket, mint például egy mozit, vagy egy bevásárlóközpontot. Gyermek születésnapok vagy egyéb közösségi programok megrendezésére is alkalmassá kellene válniuk. A közparkokban is jelenjen meg a környezettudatosság szemlélete.

Ahhoz, hogy a közparkok újra megtalálják a helyüket a városokban, fontos a tematikus kialakításuk. Ezzel meg tudnák szólítani a társadalom bizonyos rétegeit, a fizetőképes keresletet.

Ennek szellemében négy új parkstílussal ismertette meg a hallgatóságot az előadó, amelyek meghatározott program köré szerveződnek. Az ún. „skate parkok” a gördeszkás, bicajos fiatal nemzedéket szólítják meg. Az „új természetközelség” szellemében készült parkokat az ökológiai gondolkodás, az extenzív fenntartás jellemzi. Talált táj érzetét kelti a tervező, az őállapot bemutatásán keresztül pedig úgy érzi az ember, mintha csak vendégként lenne jelen a régmúltat idéző tájban. Az „új tájképiség” a tájképi kertek átforgatásával, újragondolásával, új arculatával jelenik meg a parkokban. Újszerű a vonalvezetése és a design, az „új egyszerűség” jegyében készülő parkokban pedig nagyon visszafogott, nagy tereket hoznak létre, hogy sok

ember és különböző tevékenységek befogadására legyenek alkalmasak.

Hűszéves gyakorlati tapasztalatai alapján készítette el összefoglalóját a zöldtetők tervezése és kivitelezése során elkövetett hibákról *Bellavics László*, a Zöldtetőépítők Országos Szövetségének (ZEOSZ) elnöke. A hibák szerinte a szakismeret hiányára és a gondatlan munkavégzésre vezethetők vissza.

A kerttervezők gyakran nem figyelnek a beültetendő terület fényviszonyaira, és nem vizsgálják a becsapó esőt sem. Intenzív zöldtetőn gyakran túlzott növény mennyiséggel dolgoznak, ami megnöveli a versenyt a fajták között. Az is gyakori, hogy nem a rétegvastagsághoz megfelelő növényeket terveznek. A lefolyók környékét nem hagyják szabadon, és gyakran fagyérzékeny növények kerülnek a zöldtetőkre.

Extenzív zöldtetőn fontos, hogy a növényfajok vízigénye azonos legyen, hangsúlyozta *Bellavics László*. Hiba, ha a varjúhájak (*Sedum sp.*) mellé kevésbé szárazságtűrő fajtákat ültetnek. Az olyan monokultúrás kiültetés sem jó, ahol például 10 négyzetméter nagyságú területre egyetlen növény-

faj fajtáit szánják. Akkorra területre 9-10 taxon való.

A kivitelezési munkák során a szigetelő réteg nem megfelelő minősége és rossz elhelyezése okozza a legtöbb gondot. Ha a szigetelést nem megfelelő magasságban hajtják fel, elhagyják a lábazati szigetelést, és a felületet nem technószerűen alakítják ki, később súlyos beázástól szenvedhetnek.

A munkaterület átvételekor nagyon fontos a tető már elkészült vízszigetelésének ellenőrzése. Arról is meg kell győződni, hogy milyenek az anyagmozgatási lehetőségek. Sok későbbi gondot kerülhet el a kivitelező-kertépítő, ha a munkák során szakszerűen vezetik az építési naplót, és elkészítik a megvalósulási tervet, ami az eredeti elképzelésekhez képest már az eltéréseket is tartalmazza.

A savas esők miatt a talaj kémhatása évente 0,6 pH-val csökkenhet a zöldtetőn. Mivel ezt a folyamatot az öntözővíz sem ellensúlyozza, megindul az algásodás és megjelenik a moha is. Ezért extenzív zöldtetőkre a 9,5 pH-jú talaj való.

Az extenzív zöldtető növényeit „éheztetni” kell. A varjúhájaknál nagyon fontos a helyes vízelvezetés, hisz szárazságtűrőek. A hóolvadás után a talaj felső, már fagymentes néhány centiméter vastag rétegében a rossz vízelvezetés miatt pang a víz, mert alatta a még fagyott talaj nem vezeti el a fölösleget. Ezért rothadnak ki tavasszal a növények. Minden egyéb elképzeléssel ellentétben a zöldtetőket kertész szakembernek kellene fenntartaniuk.

Bellavics László Zöldtető Guru (<http://www.zoldtetoguru.hu>) néven indította el honlapját, ahol szeretné minden érdeklődőnek továbbadni tudását és tapasztalatait a zöldtetőépítés témakörében. Zöldtető Akadémia indítását is tervezi, ami akkreditált képzést nyújtana.

Megyesi Éva

Szép, zöld gyepek

Öntözőskor a gyepek gyökérszínját legalább 15-20 centiméter mélységben kell átmedvesíteni és inkább ritkábban, nagyobb vízadagokkal öntözzünk. Elegendő, ha hetenként egy-két alkalommal kap vizet a beállt gyepek. A ritkább öntözés segíti a mélyebb gyökérszín kialakítását. A hajnali, kora reggeli öntözési időpontot javasolta az előadó, mert így éjszakára nem marad víz a fű, hívta fel a hallgatóság figyelmét *Mayerboffer Attila*, a *Scotts International B.V.* képviselőjében.

A megfelelő vágási magasság is meghatározó a gyepek minőségében. Alacsonyabb vágási magasságnál sűrűbb a levélzet és kevesebb a gyökértömeg, de ezt a fajta és a talajréteg vastagsága befolyásolja. Ha túl mélyen nyírjuk a gyepeket, akkor hamarabb előregszik, mert a fiatal leveleket levágva csak az idősek maradnak a töveken.

A hosszú hatástartamú (8-9 hónapos) *Scotts Díszpark Gyepekfenntartó műtrágya* évi egyszeri, tavaszi kiszórása 50-60 Ft/m². A rövid hatástartamú (2-3 hónapos) *Díszpark Gyepekfenntartó műtrágya* évi háromszori kiszórással 60 Ft/m². A 2-3 hónapos hatástartamú, mikroelemet is tartalmazó, nagy gyepterületekre ajánlott *Sportmaster CRF* család műtrágyáinak kiszórási költsége évente négy-öt alkalommal 40-50 Ft/m².

Kevesen tudják, hogy a lombtrágyák akkor hatásosak, ha a levegő relatív páratartalma 60% feletti. Ezért különösen száraz nyarakon a hajnali időpontot válasszuk lombtrágyázásra, hangsúlyozta *Varga László* kertészeti szaktanácsadó a Magyar Kwizdától.

A foszfor a növények begyökeresedéséhez is fontos. 13 C-fok alatt azonban nem tudják felvenni a növények. Ezért van szükség hideg időben a cinkre, ami segíti a foszfor felszívódását.

A gyepek felületén kora tavasszal megjelenő hópenész ellen jelenleg nincs hatásos szer. Gyengültségi kórokozóként ott jelenik meg, ahol kiélt a talaj, vagyis alacsony a tápanyagtartalom, egyenetlen a talaj, vagy a tél előtt egyáltalán nem vágták le a fűvet. Gyéríthetjük *Domark 10 EC* II. kategóriájú gombaölő szerrel, de a legfontosabb a megelőzés, a helyes gondozás és a megfelelő tápanyag-utánpótlás.

Fűvetés előtt a magról kelő és élő egyszikűek ellen a *Select Super* II. kategóriás folyékony gyomirtó szert, beállt díszgyepekre pedig kétszikű növények irtására az *Aurora Super SG* I. kategóriájú gyomirtó szert ajánlotta az előadó a szakembereknek. Ez utóbbi három nap alatt égeti ki a kétszikű növényeket, és *Pázsítmester 1* néven II. kategóriájú szerként is kapható. A *Chicara 25 WG* I. kategóriás szer nem mozog a talajban, ezért hosszan gyommentesen tartja a gyepeket. Egy évig hat, totális gyomirtó szerként még a fűmagot sem engedi kicsírázni.

Sok helyen örülnek, ha nem kell olyan sokszor fűvet nyírni. *Stabilan SL* néven kapható I. kategóriájú hormontartalmú növekedés szabályozó vegyszer rendszeres kifújásával a fű alacsonyabb marad és bokrosabb lesz. A kijuttatást követően hatnyolc hétig nem növekszik felfelé, csak bokrosodik.

A növényvédők szereket, kertészeti segédeszközöket is forgalmazó *Organova Kft.* nevében *Bíró Zoltán* a vakondháló, a geotextilek és a rézsűháló szerepére hívta fel a figyelmet. A műanyagból készült vakondháló megakadályozza, hogy a talajból alulról támadó kis méretű állatok kárt tegyenek a lerakott gyepszőnyegben, vagy az újonnan vetett fűben. Az előkészített terepre, a gyepszőnyeg telepítése előtt kell fektetni a rácsokat. A vakondháló rácsos szerkezetén keresztül akadálytalanul gyökeresedhet a fű.

• Mit nyújt a MAKEOSZ a kerttulajdonosoknak?

- Referenciával rendelkező kertépítők nyilvános adatbázisát.
- Minőségi munkával megtakarított kertépítési költségeket.
- Egyedi igényeknek megfelelő kertészeti szolgáltatásokat.

<http://www.makeosz.hu>